

Uudelle vuosikymmenelle

Uusi vuosikymmen on alkanut ja uudella vuosikymmenellä tapahtuu kaikenlaista, näin varmasti myös leipomoalalla. Usein sanotaan, että leipomoalalla kvartaali on 25 vuotta, kun muilla teollisuuden aloilla kyse on kolmen kuukauden pituisestä ajanjaksosta. Tällä tarkoitetaan sitä, että muutokset leipomoalalla tapahtuvat selvästi hitaammalla aikajänteellä kuin monella muulla alalla. Jos katsotaan leipomoalalla viimeisen parinkymmenen vuoden aikana toteutuneita yrityskauppoja, niin voidaan todeta, että leipomoalalla on tältä osin eletty varsin staattista aikaa. Viimeisimmät suuremmat leipomokenttää mullistaneet yrityskaupparjat ajoittuvat viime laman aikaan 1990-luvun taitteen molemmin puolin, kun muun muassa suurin osa osuustoiminnallisista leipomoista luopui leipomotoiminnasta ja Vaasan Leipomot Oy (nykyinen Vaasan Oy) perustettiin. Juuri tällä hetkellä näyttää siltä, että tilanne leipomokentällä jatkuisi samanlaisena myös alkaneen vuosikymmen ajan, mutta leipomoalan historia huomioiden näin ei välttämättä kuitenkaan tapahdu. Jos leipomoalan tämän kvartaalin alkuaikana pidettäisiin 1990-luvun taitetta, niin voisi arvella, että tällä vuosikymmenellä leipomoalalla tapahtuu taas jotain isompaa. Nähtäväksi jää jääkö 2010-luku leipomoalan historiaan suurten muutosten vuosikymmenenä vai ei.

Muutosta leipomoalalla tulee aiheuttamaan ainakin leipomoiden määrän vähentyminen. Leipomoiden määrä on Suomessa vähentynyt 20-30 leipomon vuosivauhdilla. Kun vielä 1990-luvun puolivälissä Suomessa oli selvästi yli tuhat leipomoyritystä, niin vuonna 2002 tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli leipomoyrityksiä 884 ja vuoden 2009 lopussa enää 728. Varsin selvältä näyttää, että leipomoiden määrä tulee valitettavasti jatkossakin vähenemään 20-30 leipomon vuosivauhdilla.

Tämän vuosikymmenen aikana monet yritykset vaihtavat myös omistajaa sekä

yritys- tai osakekauppojen että sukupolvenvaihdoksen myötä. Toisille yrityksille yritystoiminnan jatkajan löytäminen on helpompaa kuin toisille. Mutta vaikka yrityksessä olisikin jatkaja jo tiedossa, niin päätösvallan siirtäminen jatkajalle ei aina ole helppoa. Seuraaja voidaan nimittää esimerkiksi toimitusjohtajaksi, ja siirtää hänelle vastuu käytännön toiminnasta, mutta todellista päätösvaltaa ei hänelle kuitenkaan haluta luovuttaa. Näin tapahtuu usein perheyrietyksissä, kun luovuttaja haluaa pitää todellisen päätösvallan, yrityksen omistuksen, jatkossakin itsellään. Päätösvallasta luopuminen on vaikeaa, koska "luopumisen tuska" on suurta. Yritys on luopujalle kuin oma lapsi, ja omasta lapsesta luopuminen ei luonnollisestikaan ole helppoa. Se ei näytä olevan helppoa myöskään silloin, kun seuraajana olisi oma oikea lapsi, sillä tunneside yritykseen voi olla liian vahva.

Voisi kuitenkin luulla, että yritystoiminnasta olisi järkevää luopua silloin, kun luopuja on vielä täysissä ruumiin ja sielun voimissa. Tällöin sukupolvenvaihdos voidaan toteuttaa nimenomaan siten, kuin luopuja itse haluaa. Näin myös yritystoiminnan jatkuminen voidaan turvata mahdollisimman hyvin. On turha jättää päätös yritystoiminnan jatkamisesta perillisten päätettäväksi, ja valitettavan usein vielä riitelevien perillisten. Tällaisessa tilanteessa usein myös perillisten puolisoilla on "sanaansa sanottavana", mikä useimmiten ei ainakaan paranna tilannetta. Kun luopuja elinaikanaan päättää, miten, kenelle tai keille, hän haluaa yritystoiminnan jatkamisen jättää, ei muiden perillisten tarvitse tästä päätöksestä myöhemmin riidellä tai ainakaan riitely ei silloin enää paljoa auta. Tällöin yritystoiminta jatkuu luovuttajan haluamalla tavalla. Mutta luopumishetkellä olisi syytä vakavasti harkita samanlaisesti sekä asemasta että päätösvallasta luopumista, muutoin ristiriidat yritystoiminnan tulevasta suunnasta voivat nuoren

Päätösvallasta luopuminen on vaikeaa, koska "luopumisen tuska" on suurta.

ja vanhan polven välillä kasvaa liian suuriksi. Muiden perillisten mielestä tämä ei ehkä aina tunnu oikeudenmukaiselta ratkaisulta, mutta yritystoiminnan jatkon kannalta se olisi useimmiten järkevintä, kunhan luovuttaja luovutushetkellä todella tietää, mitä hän haluaa ja mitä hän on tekemässä.

Leipuriliiton toiminnassa uudelle vuosikymmenelle lähdetään liiton uuden puheenjohtajan jämsäläisen **Jari Elosen** (Elo-nen Oy Leipomo) johdolla. Liittoa kuusi vuotta johtanut vöyriäinen **Anders Bondén** valittiin Leipuriliiton valtuuskunnan puheenjohtajan toimeen valvomaan nuorempien tekemisiä. Lue tarkemmin Jari Elosen näkemyksistä (s. 8-11) samoin kuin liiton uusien hallitusten jäsenten **Timo Kyllisen** ja **Jukka Hämäläisen** näkemyksistä (s. 12-13).

M. Väyrynen

Mika Väyrynen

